

Τηλεμεταφορά στο facebook - metaverse: εμπειρία ή ψευδαίσθηση; (Νικόλαος Κοτοπούλης, Δάσκαλος MSc - Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Σκέψεις με αφορμή την ανακοίνωση του δημιουργού και Διευθύνοντος Συμβούλου του Facebook, Mark Elliot Zuckerberg για τη δυνατότητα εικονικής τηλεμεταφοράς ανθρώπων μέσω fb, μέχρι το 2030 της οποίας θα προηγηθεί η μετατροπή του fb μέχρι το 2025 από ένα social media δίκτυο σε ένα “metaverse”, όπου οι άνθρωποι θα παίζουν, θα εργάζονται και θα επικοινωνούν σε ένα εικονικό περιβάλλον χρησιμοποιώντας VR headsets. δηλ. ένα “ενσωματωμένο internet όπου αντί να βλέπουμε περιεχόμενο θα είμαστε μέσα σε αυτό”]

Ζούμε σε ένα γρήγορο, εντυπωσιακό και απαιτητικό κόσμο ψηφιακής επικοινωνίας σε όλα τα επίπεδα. Το μεγάλο παιδαγωγικό, φιλοσοφικό, θεολογικό και κοινωνικό δίλημμα που κυριαρχεί, και φαίνεται ότι θα γίνει καθολικό στο τέλος της δεκαετίας στην οποία πορευόμαστε, είναι αν θα ακολουθήσουμε την εμπειρία ή την ψευδαίσθηση.

Λαμβάνοντας υπόψη τον σχεδιασμό του Mark Zuckerberg για τη δυνατότητα

εικονικής τηλεμεταφοράς ανθρώπων μέσω fb μέχρι το 2030, θα άξιζε να αναλογιστούμε ως κοινωνία τις συνέπειες με τις οποίες ενδέχεται να βρεθούμε αντιμέτωποι, εφόσον ο εν λόγω σχεδιασμός υλοποιηθεί.

Το πιθανότερο είναι ότι με τη δυνατότητα εικονικής τηλεμεταφοράς ανθρώπων θα γίνει ένα σοβαρό βήμα προς μια δυναμική αλλοτρίωση του ανθρώπου ως προσώπου. Ακόμη, προβλέπεται σημαντική μείωση της ρεαλιστικής σχέσης του ανθρώπου με τα πράγματα.

Το παιδί, ο μαθητής, ο ενήλικας, δεν θα μπορεί εύκολα να αγγίξει τα πράγματα, να τα πιάσει, να τα αισθανθεί, να κατανοήσει ότι αυτά διαθέτουν πραγματικό όγκο και καταλαμβάνουν πραγματικό χώρο.

Θα έχουμε δηλαδή ένα παράδοξο τεχνολογικό «ιδεαλισμό» δεδομένου ότι, όπως αναφέρει ο Mark Zuckerberg οι άνθρωποι «θα μπορούν να τηλεμεταφέρονται σε τοποθεσίες, όπως τα σπίτια άλλων ανθρώπων και να τους μιλούν σαν να είναι σωματικά παρόντες... να κινούν αντικείμενα... επιτρέποντας στις προσωπικές συναντήσεις να αντικατασταθούν από μια ψηφιακή εμπειρία».

Παρόμοια στο metaverse όπως αναφέρει ο ίδιος «αντί να κάνεις ένα meeting με μία τηλεφωνική κλήση, θα μπορείς να κάτσεις ως ολόγραμμα στον καναπέ μου ή να κάτσω εγώ σαν ολόγραμμα στον καναπέ σου και θα νιώθουμε έτσι πως είμαστε στο ίδιο μέρος, ακόμα κι αν είμαστε σε διαφορετικές πολιτείες ή εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά».

Είναι, ωστόσο, δυνατόν ο απόφοιτος του Harvard να μη γνωρίζει το απλό, δηλαδή ότι για να έχεις την αληθινή εμπειρία ενός μήλου πρέπει να το φας, να το γευτείς,

να το μυρίσεις, και όχι να δεις τις ψηφιακές του αποτυπώσεις;

Ας δούμε όμως τι πραγματικά σημαίνουν οι λέξεις «πρόσωπο» και «εμπειρία» ακολουθώντας την οδηγία του Αντισθένη «Αρχή σοφίας η των ονομάτων επίσκεψις». Η λέξη «πρόσωπο» συντίθεται από την πρόθεση «προς» και το ουσιαστικό «ώψ» που σημαίνει «οφθαλμός, όψη». Προϋποθέτει, δηλαδή, το να έχω στραμμένη την όψη μου προς κάποιον όντας πραγματικά απέναντί του.

Η λέξη «εμπειρία» δηλώνει το προσωπικό βίωμα, δηλαδή αυτό το οποίο ζει κάποιος συνειδητά και που εντυπώνεται σε αυτόν ως γνώση. Αντιλαμβανόμαστε ότι η εικονική τηλεμεταφορά ανθρώπου δεν πληροί τις προϋποθέσεις της συνάντησης σε πραγματικό χώρο και χρόνο και της απόκτησης βιωματικής εμπειρίας. Αυτό οφείλεται πρωτίστως στο ότι η συγκεκριμένη διαδικασία βασίζεται στην αντικατάσταση του προσωπικού από το εικονικό στοιχείο.

Η αλλοτρίωση του προσώπου και η ψηφιοποίηση της εμπειρίας θα οδηγήσουν αναπόφευκτα σε περαιτέρω διάσπαση των ανθρωπίνων σχέσεων ως διαπροσωπικών. Θα είναι στην πραγματικότητα η σημαντικότερη μέχρι τώρα απώλεια της κοινωνικής εμπειρίας και όχι «το ιερό δισκοπότηρο της κοινωνικής εμπειρίας», όπως ονειρεύεται ο Mark Zuckerberg.

Επιπλέον, ελλοχεύει ο κίνδυνος σημαντικής αλλοίωσης του πυρήνα της φιλοσοφίας, της οντολογίας, της ανθρωπολογίας, της οικολογίας, της θεολογίας και της πολιτιστικής παράδοσης. Έτσι, θα παρακολουθούμε την εξελισσόμενη μετάλλαξη του ανθρώπινου πολιτισμού και την πολυμεσική επιβολή ενός έντονου εντυπωσιασμού, χωρίς όρια και νόημα, που ενώ θα φαίνεται πως αυξάνει την ελευθερία και την εμπειρία, θα μειώνει δραστικά και τα δύο.

Αν συμβούν τα παραπάνω, πράγμα που απευχόμαστε, θα ανακύψουν κρίσιμα ερωτήματα παιδαγωγικής, φιλοσοφικής και θεολογικής υφής. Άραγε, τα παιδιά ποια πραγματική σχέση θα μπορούν να έχουν με τον υλικό κόσμο μέσα από τη μάθηση και το παιχνίδι, όταν θα γνωρίζουν τα πράγματα μέσα από ψηφιακές άυλες «εμπειρίες» οι οποίες θα αποδυναμώνουν την προσωπική τους δημιουργικότητα και ελευθερία με όχημα τη μαζική, υποβλητική παντοδυναμία των εικονικών δεδομένων;

Οι μαθητές θα γίνουν ακόμα περισσότερο καλοί θεατές και ακόμα λιγότερο καλοί αναγνώστες και, κατά συνέπεια, λιγότερο ικανοί για κριτική σκέψη, ενώ θα επηρεαστεί καθοριστικά η διδασκαλία στις σχολικές αίθουσες-αν βέβαια θα χρειάζονται αίθουσες χειροπιαστές τότε. Και, αν οι άνθρωποι δεν έχουν βιωματική σχέση με τον υλικό κόσμο, πώς θα μπορέσουν να αναπτύξουν ουσιαστική

προσωπική σχέση μεταξύ τους; Και, τέλος, άνθρωποι χωρίς βιωματική σχέση με τον υλικό κόσμο και δίχως ουσιαστική προσωπική σχέση μεταξύ τους πώς είναι δυνατόν να αποκτήσουν σχέση με τον Δημιουργό του κόσμου Θεό;

Ο οραματιστής της δυνατότητας εικονικής τηλεμεταφοράς των ανθρώπων μέσω fb μέχρι το 2030 και της μετατροπής του fb σε metaverse μέχρι το 2025 διατείνεται ότι «όσο περισσότερο μπορούμε να τηλεμεταφερόμαστε, όχι μόνο θα εξαλείφουμε προσωπικά τις μετακινήσεις, αλλά τα πράγματα θα γίνουν καλύτερα για την κοινωνία...για την οικονομία... για την κλιματική αλλαγή, για τον πλανήτη συνολικά»

Ο καθένας μας, ωστόσο, ας προσπαθήσει να φανταστεί το μέλλον μας, το μέλλον των παιδιών μας και γενικότερα το μέλλον της ανθρωπότητας και του πλανήτη, ζώντας σε έναν τέτοιο εικονικό κόσμο, όπου η δύναμη των μετοχών στο χρηματιστήριο, αποδυναμώνει δραστικά τη δυνατότητα μετοχής σε πραγματική σχέση και δράση και ρεαλιστική διαπροσωπική επικοινωνία, που δε θα αποθηκεύεται σε σκληρούς δίσκους.

*

Συμπωματικά ο Όργουελ στις τελευταίες 2 σελίδες του «1984» τοποθετεί από το 2000-2020 με τέλος το 2050, τις αλλαγές στη γλώσσα που θα της στερήσουν σημαντικό αριθμό λέξεων, αλλάζοντάς τους το νόημα, ενώ θα είναι πολύ δύσκολο να προσπαθήσει κάποιος να επαναφέρει για παράδειγμα το νόημα που είχε η λέξη «ελευθερία» τα τελευταία 3.000 χρόνια, αφού θα μπορεί κάλλιστα η λέξη «ελευθερία» να περιορίζεται στη δυνατότητα επιλογής τεχνολογικών και υλικών αγαθών, στη δημιουργία των οποίων οι περισσότεροι «χρήστες δε θα συμμετέχουν» ζώντας την αλλοτρίωση από τη φύση, το συνάνθρωπο και το Θεό).

.....

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1. Albert Camus, Ο Ξένος, Καστανιώτη, Αθήνα 1998.**
- 2. Umberto Eco., Πέντε ηθικά κείμενα, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997**
- 3. Ευαγγέλιο Ματθαίου, 4,6**
- 4. H.G.Liddel Scott, Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης, τόμος 3 Σιδέρης, Αθήνα**
- 5. Albert Camus, Η εξορία και το βασίλειο, Αθήνα 1969.**
- 6. F. Dostoefsky, Αδελφοί Καραμαζώφ, Γκοβόστης**
- 7. Πλάτων, Πολιτεία, 537a**
- 8. Meckley, A., Observing children's play: Mindful methods. Paper presented to the International Toy Research Association, London, 2002.**
- 9. Sheridan, M., Το παιχνίδι στην πρώιμη παιδική ηλικία - Απο τη γέννηση**

ως τον έκτο χρόνο., Κωνσταντάρας, Αθήνα,2014

10. J. Fijalkow, Κακοί αναγνώστες. Γιατί; ,Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1998.

11. Θουκυδίδου, Ιστορίαι , βιβλίο 5ο, Κάκτος, Αθήνα

12. Κυρίλλου Κωστόπουλου, θεολογικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις, Πάτρα, 2006.

13 Αλμπέρ Καμύ, Ο μύθος του Σισύφου-Βραβείο Νόμπελ, Ρούγκας, Αθήνα, 1978

14. <https://www.protagon.gr/themata/eikoniki-tilemetafora-to-neo-orama-tou-mark-zakerbergk-44342243699>

15.<https://www.techwar.gr/24990/zuckerberg-thelei-na-kanei-to-facebook-ena-metaverse/>